

БАТЬКІВЩИНА

РІК ВИД. П.

Риміні

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
неділя, 17. XI. 1946

Італія

ЧИСЛО 45/59/

НАМ ПИШУТЬ

На теми нашої еміграції, її шляхів на майбутнє, наша таборова й позатаборова преса писала вже не однократно, але ж як представляється справа її буття в сучасному, м'ямо вряжани, наш таборовий загаль інформований дуже неповно. Щасті про те, як і чим живе наша еміграція, головне в Німеччині, нам приходиться черпати з листів та газет, які / ті останні /, до речі, доходить до нас у мінімальній кількості. Хто в цьому винен - різні люди різно говорять. Винуть пошту, але й винуть навіж такі землячки.

Саме маючи на меті доповнити образ справжнього стану речей, містимо цю статтю, яка в ґрунті речі являється власне одним із листів до наших таборовиків. Авторка листа - молода українська студентка одного з німецьких університетів, і цей факт збільшує його вартість, бо ж дозвляє нам вглянутися у світовідчуження нашої молоді інтелігенції.

"Чені прямо дивно, що ти міг думати, що я буду відхрещуватися від вас. Я мою мати свій погляд на доцільність чи недоцільність жертви, яку ви готові були принести й принесли; бо коли тепер суспільство, чи якась його частина, показує на вас руками й кричить "розпни", то вже самим тим довершується вава жертва. Значить, я можу бути тієї думки, що жертва була зовелика, що плата, якою ви платили за позиції, що ви їх здобули своїм виступом в опінії народів, була задорога, мимо трагізму в вашому виступі поруч зневажених німців. Але в стремлині нашої нації, вийти на світову арену й показати цілому світові такі рани, яких, може, ні один інший народ не має, в цьому стремліні цілого народу ви, безперечно, на свою відтинку посунули нашу справу далеко вперед. Бо хто б знав про нас, хто б чув, хто б нами цікавився, коли б не було таких неймовірних і сенсационних для цілого світу, а для нас самих як же кривавих, виступів з однієї сторони Дивізії, а з другої - УПА. І тепер знають усі, всі вже чули, що є така Україна, є українці. Бо не можна й кроку ступити, що не наткнулися на українців і якийсь вираз їх очайдуної й безкомпромісової боротьби. Італійський міждух, німецький інтелігент, французький робітник, - всі вони у своєму щоденному житті стикаються з якимсь українським явищем, те-чіями, поглядами й змаганням, і хай вони вороже ставлятимуться до українства, кожний по-своєму, але для нас важливе, що вони знають, знають повик уже, де ми були, де доказували своє право, кровю своєю, смертю доказували право на життя. І цього права сьогодні ніхто не висилі нам відібрати. Кожний кусник землі, кожний камінь, політичній крові, і разом, закричить за нас: "Тут вони були, тут падали й перемогали, хай під чужими прапорами, але за свою й тільки за свою власну справу." І тому остаточно все одно, чи хтось борювався в рядах УПА, дивізії, чи, вкінці, червоної армії, або займаючи ягесь становище в уряді т.зв. Української Радянської Соціалістичної Республіки, - якщо він борювався за Українську Справу, Українську Ідею, то якими шляхами він до неї дійшов би, всі його поступки, всі його переконання оправдані. Ставиться тільки ту одну єдину вимогу: бути українцем у всіх проявах життя!"

Тут авторка переходить на теми суспільного життя

і пише:

"Навіть не є суттєве й різниче, чи хтось націоналіст демократ, комуніст чи інший "іст". Це нормальне, природне явище, що різні люди по-різному підходять до різних питань і різними шляхами намагаються дійти до їх розв'язки. І навпаки, коли різниця поглядів у суспільстві зникає, коли нараз усі стають ярими комуністами, твердими націоналістами, або запаленими демократами, можна сміло сказати, що відбувається натяск в одному напрямкові, що панує режим. Повторюю, самий факт існування крайньо протилежних поглядів, а разом з тим партій і угруповань, не дає приводу до черної розпачі, песимізму. Біда радше в тім, що нема одного великого авторитету, який об'єднав би всі ці напрями й тримав їх усіх міцно й розумно в руках. Бо самий авторитет Української Державницької Ідеї, як видно, не виста-

час, видно, це надто абстрактне поняття для навіж "русинів". Ось коли б ім бодай чучело горохове поставити, або палицю заткнути серед городу, воки тоді б доколя нього, молилися б. і це їх похдувало б. Надто вже люди звикли кланятися реальним, "намаціальним" чучелам, щоб емоціонуватися абстрактними поняттями Української Ідеї, хоч ті два слова так часто, чи не зачасто, повторюються... І як же мало є таких, до тому поняття придають повний, правдивий зміст. Вільність лишається думати вузькими, замулькованими категоріями..."

І саме останні міркування на теми "горохового чучела" помагають нам дійти до причин багатьох, так дуже незрозумілих нам, явищ, роз'яснюють звисне ставлення до нас, б. членів дивізії. Авторка окремо пише про це:

"Одне колись слово "Дивізія" було дуже, і кожний його старався в якийсь спосіб пов'язати з власною особовою, так, як тепер словом "УПА" спекулюють деякі та намагаються довести іншим, що "УПА" - то, властиво кажучи, я сам", "мої люди", "мої хлопці"; або: "Пане, та я в УПА почувався як у себе вдома..."

Та не треба думати, що тут УПА є цією палицею, як нею не була ніколи Дивізія. Тут щось інше.

"Єдине щастя, до того роду люди тут нешкідливі, чекають на афідавіти, а не там, де ті безіменні, з усіх земель України, кляс, середовищ, політичних груп, складають свою очайдуноу, героїську жертву на спільному жертвнику."

"Все це справи, які серед нашого суспільства набрали такої актуальності й гостроти, що виповнюють майже зміст нашого життя. І хіба ні одне суспільство не думає стільки про ті справи, як ми. Можливо, де англіїці й більшевики. Але ті зовсім інакше, чисто по-купецькому, в зовсім інших масштабах, іншими категоріями, думанням, з іншим підходом. Зрештою, є ця різниця, що там думать тільки державні мужи, а суспільство приймає готові аксіоми, й на тому кінчить. А у нас кожний ломить собі голову й думає, думає, аж поки не впаде в політичність й доходить обов'язково до одної з двох крайностей: "паніккерства, або надмірного оптимізму й "морепоклішництва". Особливо в останні часи ті справи займають так багато місця у мене особисто, просто тиснуть з усіх сторін, і на кожному кроці вимагають оодування, розв'язки, стабілізації. І то в усіх українцях так само, навіть у тих, що не "політикують". У нас ці питання нікавають усіх, і кожний їх, так або інакше, намагається розв'язати. І коли порівняти наше суспільство з іншими, нпр., німецьким, польським, то видно, що він німецький, ані поляк так широко й основно існують одиниці і спільно не розбирає. Німець узагалі ніколи про це не думає; він не вмів думати, а найсильше може вийти до висновку, що так є "гуть", а так "ніхт гуть", або "шлім". Далі, глибше він мізками рушити не може. І якщо йому бомби падають на голову й "унзєрес шєнас Дойчланд" йде з димом, то він є в стані зрозуміти, що це "ніхт гуть", але чому воно так, - він не додумується.

Людки знов інакше. Їх керують безпосередніми імпульсами, їх влади характерна швидкість реакції, у них дуже вразливий пункт "гонуру народовего", але знов таки глибоко думають у них тільки одиниці. Загал захоплюється патетичними гаслами, запалюється, але так же скоро й гасне. Яскравий приклад - польський повстання. Безперечно, героїські, але короткотривалі, як солоні вогонь.

Для нас характерні великі етапи змагань, величезні, всеобіймаючі зриви, як вислід довго й упористо назираючих перед тим передумовин. Польки дуже легко заманити і штовхнути навіть на явно недовільну й безглузду боротьбу будь-яким обіцяним і обманчивим гаслом, німець буде йти туди й уперто вперед, всупереч усякій логіці, коли повісити перед ним на держальні, як приклад, кусок ковбаси. А українці, українці бу-

де битися героїсько й до останньої краплини крові, якщо він знає, що б'ється за Правду, за Добро, за Справедливість. Українці ніколи не боролися для добичі чи для пустої амбіції; всі ті криваві змагання були за "краду" долі. Значить, в природі й здорове стремління до абсолютної Правди, до добра. І тому я не можу бути песимістом. Бо, крім того, що я свій народ люблю, а любов є завжди сліпа, я своїми тверезими очима бачу, що він таки кращий від усіх інших народів."

"А з другої сторони й оптимісткою також тяжко бути, коли живеться серед своїх і так ясно й виразно бачиться браки, всі недоліки, блукання, помилки й розгублену безпомічність серед нашого суспільства."

"Тебе, напевно, цікавить наше "суспільне" життя, газети, з'їзди, партії, плани, можливості. Ти собі, напевно, уявляєш усікі можливі й неможливі чудеса про т.зв. суспільне життя наше тут, а мені це все вже так надоїло, що я часом почуваюся щасливо, що маю свої німі чотири стіни, замість сотень таборових вух і очей, замість того політичного ярмарку, замість забитої темноти нашого еміграційного суспільства, братів галичан і панів старих емігрантів, замість тупости й обмежености наших "політиків". Чи віриш мені, що при такому стані речей мої дрібні особисті "проблеми" можуть видаватися важливіші від "громадських справ", від виїзду до Аме-

рики, афідавітів, доларів, паспортів, ренатрія - ційної акції... всього іншого. Чи, врешті, ота зацькована одиниця має якесь право на науку, праць, розвиток, на якесь власне, людське щастя, бодай тільки ілюзоричне... Можливо, це невластивий, егоїстичний підхід, можливо, я повинна також, як інші, ганяти по зборах, розвозити літературу, пропаганду й полізати молодіжці, бездарним графоманів, тому, що я належала б до такої чи іншої партії. Можливо, я повинна мачати свої пальці у всілякі таборні мілкополітичні інтриги, займатися "вихованням молоді"..."

"Зачиш, я від праці не відтягаюся, але ж бо є праця й "праця". А як же гротесково виглядає вона тут, у нас... вистарчить тільки саме звучання: "Праця такої то й такої клітини такої то й такої української організації в Баварії!" Або "досягнення" і т.д. Шось вроді "місіонарі" в Конго. Наприклад, "освідомили двох баварських рільників про українську справу", або "одному американському волюкві оповіли про УПА" і він сказав: "О кей, за місьця буде війна в такому разі"..."

При кінці ми хочемо ще раз підкреслити, що нашою ділянкою в тому місці є тільки й тільки поінформувати. Маємо надію, що таборове суспільство саме зуміє видати осуд, наскільки хід думок помішеного листа правильний. Якщо хтось із читачів захоче до справи зайняти своє становище на сторінках преси, будемо вважати, що стаття є своє завдання викопила.

ОК. В ТУМАНАХ

Не спинити коня попід лісом у темні!
Тільки ніч обернулася за гулом копита.
У тумані - там хто: ворог, зрада укрита?..
Насторожений слух, - і нога твердо в стремені.

Кінь і Вершник спинитись, спочити не можуть,
Не страшні їм зрадливі болотні тумани!
Їх вітають, як змовники, швидко поляни,
І мовчазні стоять їм дуби на сторожі.

Тиньк темною Вершник промісся за річкою.
В лісі птах закрячав над шатрами ще сонними.
Неба край золотів... Кінь і Вершник, утомлені,
До шатер відгукнулись бадьорою кличкою.

ВД ПЕРЛИНА ДРАМАТУРГІЇ

35 років тому наша геніяльна письменниця Л.Українка, вже тяжко хвора на сухоти, що звели її передчасно в могилу, написала свою безсмертну драму "Лісова пісня".

Цей надкоротенький нарис не ставить собі за завдання ані накреслити постать титана митної літератури, ані дати повну аналізу її драматургії, ні навіть дати вичерпуючі джерела й нарис про цей твір Лесі... Надто це вже велика й поважна справа. Обмежимося короткою характеристикою.

Вперше "Лісову пісню" надруковано 1912 р., в "Літературно Науковому Віснику" /ч.3./, а вдруге-1914 р., в Києві, окремим виданням. В 1923 р. вона увійшла до п'ятого тому повної збірки творів Л.Українки, у виданні київської Книгоспілки.

Драма - феєрія "Лісова пісня" побудована на волинських народних мітах. Дієві особи поділяються на дві групи: люди - дядько Лев, Лукаш, мати Лукашева, вдова Килина, що пізнім виходить заміж за Лукаша, її діти; істоти, створені народними мітами й повір'ями, - Лісовик, дочка його Мавка, Водяник, Русалка, Перелесник, "той, що греблі вє", "той, що в скелі сидить", Потерчата, Злидні, чорт Куць тощо. Між цими двома головними діючими силами п'єси й відбувається конфлікт, русійна акція. Лукаш і Мавка закохуються одне в одного. Під натиском матері, Лукаш одружується з прозаїчною Килиною. Лісовик мститься за зраду своєї дочки й переміною Лукаша у вовкулака, але Мавка, силою свого надкого кохання, повертає Лукашеві людський образ і він вертається до своєї хати. Тут його зустрічають Килина й мати докорами й буденними турботами. Але Лукаш, що пережив казкові метаморфози і зазнав шість кохання з Мавкою, чулий і далекий цим заклопотаним жінкам. І коли згоріла його лісова жінка, він відмовляється йти з ними на село та помирає в лісі. Чарівною грою на сонлиці він це раз викликає Мавку в її весняній красі. Дерева вкриваються білим цвітом, вітер зриває його, починається снігова хуртовина, і Лукаш помирає з дасливим усміхом на устах.

Такий є зміст "Лісової пісні". Конфлікт двох головних діючих сил, людей та мітичних істот, створених фантазією народу, був актуальним у світовій драматургії в часі творення Лесиною безсмертного твору...

Достіє вказати лише на твори бельгійського драматурга Моріса Метерлінга, німця Гергарда Гавтмана, росіянина Леоніда Андрєєва й інших. Їм і нашій Лесі, мистям могутнього духа, стало нетерпким зло героїв "Людської комедії", реалістичного О.Бальзака, злочинної спадковости їх братів у натуралістичного Е.Золя, з супутництвом "Квічків" у драматургії Анрі Бека. Вони відступили від них і кликали людство до великої Природи, до гармонійного поєднання душі із золотим-русавим гавтманівською Равтенденалін та чорноволосяю українкою Мавкою, до нових шукань людства, що уявлялося Метерлінгові в образі синього птаха, до поступової еволюції в напрямі зникнення соціальних нерівностей... Так на цих ідеях з'явилися фантастичні постаті, так творився символічний світ.

Але людство не послухало мистців духа йому забракло волі й терпіння чекати на пестливу еволюційність внутрішнього переродження душі. Куди простішим видавалося йому добитися соціальної гармонії революційним шляхом. Так зродився експресіонізм, потягаючи за собою величезні хмари натуралістичного пиду. Він осів міцною дрюком на думках людства, зробив серце черствим та егоїстичним, витворив страшну дисгармонію й хаос...

Поступово тепер людство розуміє, що воно своїми експериментами прийшло тільки до розбитого корита. Воно починає шукати виходу з міцних матеріалістичних обіймів, і тут знову кличе до помочі духа ліпших символічних мистців, а між ними й нашу геніяльну Лесю, як авторку "Лісової пісні". В наших часах ця її п'єса набуває нових великих вартостей. По-перше, вона розвиває нашу любов до чудової української природи, до її людей, до її мітичних істот, створених фантазією народу. Візьмемо кілька епізодів рема-рок у п'єсі, й переконаємось у цьому. Наприклад, до першої дії:

"Та сама містина, тільки весна далі поступила, узлісся наче повите міжними зеленим серпанком, де - не де вже і верхів'яття дерева поволочене зеленою шаром. Озеро стоїть повне, в зеленіх берегах, як рут'янім вінку. З лісу на прогалину виходить дядько Лев і небіж його Лукаш. Лев, уже старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-польському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під своєї повстанної шапки-рогатки; убраний Лев у полотняну одягу і в ясно-сіву, майже білу, свитку, на ногах постолі, в руках класня, коло пояса на ремінці ніж, через плече виплетений з лика кошіль на широкому реміні. Лукаш дуже молодий хлопець, гарний, чорнобривий, стрункий, в очах його ще є щось дитяче; убраний так само в полотняну одягу, тільки з тонкого полотна; сорочка "навипуск", мережана білку, з виложистим коміром, підперезана червоним поясом, коло коміра й чохлах червоної застіжки; свити він не має; на голові бриль; на поясі ніжик і ковчиг з лика на мотузку."

Або опис інших дієвих осіб:

"Лісовик, малий бородатий дідок, миткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні, барви кори, волхатій шапці з кунці... 3-за стовбура старої розщепленої, півусохлої верби виходить Мавка, в ясно-зеленій одягу, з розпушеними, чорними, з зеленим поліском, косами, розправляє руки й поводить долонею по очах!"

По-друге, символ вічної української ідеї в образі чорнявої красуні Мавки лишається вічно жити в своїй колісці, в дулі старої розщепленої верби, а матеріальна людина Лукаш гине в сніговій хуртовині.

Власне цей факт жахав прихильників матеріалістичного світогляду. Один із них, Й. Андрій Г., придивившись виставі "Лісової пісні" в театрі ім. Ів. Франка, сказав:

"Театр зробив величезну ідеологічну помилку. Як можна допустити те, що ідеалізм не гине, а лишається жити далі, ховаючись до старого дула..."

Загнємь Лукаша він оцінив як загнємь дрібно-буржуазного представника, що заплутався поміж матеріалізмом та ідеалізмом...
Театр зробив правильно. Він сумлінно виконав те, що хотіла Леся... Зараз, як і в її добу, на українських

землях вітер грав білий цвіт. Лютє снігова хуртовина, а багате Лукашів пошарпав з шаленим усміхом на устах...
А тим часом у старому дуплі розщепленої верби спить українська красуня Мавка, щоб швидко навесні вийти на вільне повітря і зачарувати земляків...

Бенд'Е. НЕПЕРЕМОЖНІ ВОЛИ

Не було в селі волів, більших і сильніших від Сидорівських.

Старий - престарий Федір Сидорівський, що все своє життя прочумакував у подорожах на Крим за сілля та рибою, знав тільки йому відому тайну плеканих волів.

Часто в свята збиралось багато господарів біля Сидорівської хати, й дід Федір розказував цікаві історії з чумацьких часів. Піхтіли дядьки цигарками-самокрутками, дивилися на дідову сиву бороду й важко зідхали: мавила їх да на романтика села українського...

Питалися часто господарі старого чумака, як то йому вдається виховувати такі здорові воли, яким рівних не можна знайти в цій губернії.

М'яв дід Федір свою бороду, співчутливо поглядав на дядьків і не казав нічого... Інколи хіба це було кині:
- Гріх, люди, здавати слово, котре дав я колись своєму батькові... Не могу сказати... Не судить мене, бо додержуюсь родинного звичаю...

Так ніхто й не знав, що робить волам дід, чим кормить їх... Але кожний, хто хоч мав змогу бачити сидорівські воли, тільки охав: не воли, а мамонти, великі, стройні й сильні...

Пролетіли над селом роки... Злиняло й забулося чумацтво... Минулася громадянська братовбивча війна... Багато сильних і гарних парубків та енергійних господарів не дораховувала громада.

Багато дечого змінилось в селі. Пропала волость, зник староста й справник. Натомість повстала сільрада, з головою на чолі та міліційна станція.

Змінило свій вигляд село, змінилися люди... Тільки сидорівські воли, як були колись великанами, так і тепер дивували дядьків своїм могутнім ростом...

А керівників комнезаму аж дратувало це. Подумати тільки: в їхніх стайках воли як тріски, а тут, у цього куркуля Сидорівського, не воли, а чисто тобі паротяги...

А в сільраді в таємні куркульські списки був вписаний і двір Сидорівський.
Над селом поволи збирались чорні хмари колективізації.

З півночі віяв холодний, непривітний вітер і стелив над селом "мареву ліквідації куркулів, як класи".

Не знав про це ні старий - престарий Федір Сидорівський, ні його енергійний та розміркований син Степан, провідер господарки, ані його внук Макар, наймолодший син Степана...

Був серпень... Збирали в полі, мабуть, останній врожай... Поглядав часто старий Федір на колоски, мав їх в долоні і талко зідав:

- Крупна пшениця вдалася цей рік... Скільки живу - не пам'ятав такої... Не на добре це, ох, не на добре...
- Перестаньте ворожити, діду, - весело перебивав Макар і ляскав діда по плечі. - Мені здається, що нічого поганого не буде... Навпаки, життя, діду, розцвітає...

- Не радій, внучку... Нічого з того не буде... Кажуть, до комнезаму трактора прислали... Оратиме поле тій спілці... Бачив я, як раділи дядьки з цього... І це не на добре, внучку... Поки орали волами, поти й жили... А тепер ті машини не стільки допоможуть нам, як пошкодять... От згадаш тоді мої слова, Макаре...

Задумався він Макар. Глянув на волів, полових восьмирічників... Стояли задумані, немов би знали, що про них йде мова...

Хлопець підійшов до них, поглядав їх по блиску чих шиях.

"Дійсно - подумав, - і трактор не встоїть проти цих великанів."

Гарба швидко наповнювалася снопами. Ну й гарба, - як скирта! Аж повпривали всі, поки накидали повну.

- Рушай, Макаре! - крикнув батько.
Макар виліз на верх, зробив між снопами місце для сидіння, всіявся й махнув довгим батоном.

- Гей, малі!
Воли легко сіпнули гарбу, ліниво пішли по стерні, а як виїхали на дорогу, весело покотилася гарба до села:

Замріяний Макар сидів на снопах, висвистував якусь пісню, рідко погейкував на волів і старався рішити одне болюче питання: вступати, чи не вступати до комсомолу... Батько й дід не радiali, а приятелі налягали, щоб таки кинце вступив.

"Подивимось це, що воно буде з цієї муки" - вирішив парубок.

Тут до його слуху донеслося рокотіння трактора. Прямо назустріч весело біг недавно присланий до комнезаму "Фордзон", - маленька, шупленька машина, заледви на десятих кіньських сил.

В міру того, як трактор зближався, Макар пізнавав тракториста. Та це ж Сенько Рябоко, спритний, задористий і активний комсомолец.

"Ач, як задається! Тракторист же!" - призирило морщився Макар.

А Сенька, мабуть, в той час почував себе королем. Сидів за кермом, задерши голову до неба.

Трактор перпрямо на Макаревих волів. Може, в ятьох кроках машина стала і грізно зиркала своїм радіатором на широкі лоби волів.

- Звертай, звертай! - обурено крикнув Макар з гарби.
- А чому мушу саме звертати я, а не ти? - огризнув ся Сенька.

- Та, бо ти ж на машині...
- О! О! Якраз тому ти й мушиш звернути своєю гарбою й дати дорогу оцьому, так би мовити піонірові колективізації! - І Сенька хвацько ляснув долонею по бензинові баку.

- Ет... Не маю часу тут розп'якувати з тобою... Звертай... Бо ж бачиш, яка гарба. Можна перекинутися...
- Слухай, Макар, ти не політуй... Зверташ гарбу... Скажи краще, що твої воли не потягнуть по рілі - чванькувато заявив Сенька.

Аж скинів Макар.
- Не потягнуть по рілі? Гляди, щоб твій трактор не застряг у ній... Ці воли п'ять таких пахотилок як твоя заткнуті за себе! - закінчив піднесено Макар.

- Ну, ти думай, що казеш - загарячився тракторист. - Зневажачи цю машину, ти заразом ображуєш усіх нас, так би мовити, авангард колективу...

- Начхать мені на це... Мої воли також не заслужили на образ... А як хочеш, то можемо переконатися, чи твій трактор рівня моїм волам...

- Що? - Сенька встав із сидіння. - Ти аж так загинаєш? А ну, розпрягай цю бідну скотину, дай, я її попотягаю, може, й ноги повалюють...

Роздратований Макар зміз із гарби і став розпрягати полових.

Як розпряг, відцепив ззаду від гарби гальмовий ланцюг і прикріпив його на ярмі.

- Як би тільки ярмо не трісло - застерігся парубок. Підвів воли до заду трактора й зацепив ланцюгом за гак. Усе було готове до чудернацького змагання.

Сенька запустив мотор, а Макар крикнув:
- Рушай!
Тракторист перевів важіль швидкості й трактор поволі рушив, потягнувши за собою полових.

Воли подались назад, зробили задом з п'ять кроків, потім вперлись і стали, тямачи трактора могутнім ланцюгом на одному місці. Чудно було дивитись на цю бідну машину, що ревіла своїм мотором, гризла землю зубчастими колесами й таки стояла на місці.

- Гей, малі! - крикнув на волів Макар. Вони напружували всі сили, зробили вперед один крок, сівся другий, третій, четвертий.

- Гей, малі! - захоплював далі Макар. Трактор опирался, крутив скажено колесами дупереду, але сам лгав назад.

Сенька розгубився... Не знав, що робити... Призавляв газу, але дарма: воли тигнули трактора назад, хоч він це противився й таки рив і далі колесами землю.

А Макар підганяв волів, що вже ось-ось готові були бігти...

Нарешті трактор заглух: перестав працювати мотор.

- Стій, до біса! - розпачливо вигукнув Сенька й Макар зупинив воли.

Тракторист, злий як роздратований лев, сплигнув на землю й побіг до мотора, щось, мабуть, направляти.

Макар відцепив ланцюга й повів воли попри машину. Як порівнявся з Сенькою, сказав:
- От бачиш, даремно тільки гарячився... Цим "Фордзоном" добре в гості їздити, ти й то не годиться, бо реве, як чорт...

Повів воля поволеньки до того місця, де стояла сиротіючи, гарба...

В той же день по всьому селі пронеслася новина, що сидорівські воли не підкачали, перемогли трактора й тим задержали за собою стару чумацьку славу.

ЩО НОВОГО В СВІТІ

Огляд світових подій

Останній тиждень пройшов під знаком виборів у США. Вперше від 14 років в американському конгресі перевагу здобули республіканці. В загальному, вони здобули 242 місць, а до-

теперішня керівна партія демократів 181. Рівночасно були вибрані нові губернатори окремих штатів. Новобрані також у великій більшості приналежні до Республіканської Партії.

Переможна партія розпочне урядувати шойно в січні слідуючого ро-

ку. У зв'язку з вислідом виборів, провідні чинники Лондону переконані, що зміна уряду в Америці причиниться тільки до загострення розбіжностей між Сходом і Заходом, як також це більше підбурить

С о в і т ь к у о п о - з и п і ю

проти американського міністерства закордонних справ.

На думку Вінстона Черчіля, вислід виборів в Америці не принесе ніяких важливих змін у політиці Америки. „Не грає ніякої ролі-сказав Черчіль — яка партія (хочуть у провіді Америки чи Англії). Приязнь, яка зараз падає в англо-мовному світі, є й буде осовово спротиву всяким зазілкам на волю народів.“

Натомість цілком інші погляди панують у французькій публічній опінії. Франція побовється, що нова керівна партія ЗДПА причиняється до зміни закордонно-торговельної політики Америки.

Коли ближче заставимосся над побованями Франції не можемо двуватися. Франція, найбільш знищена війною країна, має поважні причини до побовань. Якщо б так згадана політика Америки змінилася, тоді європейський континент станув би перед непоборними господарськими труднощами. Англія, виснажена війною, не могла забезпечити Європі помічі, й сама у великій мірі залежна від Америки. Що таке твердження правдиве, найкраще свідчить про це

Харчева криза в британській зоні Німеччини.

Англійські поденники широко обговорюють харчеву ситуацію яка зараз витворилася в Німеччині.

Як знаємо, в жовтні англійська влада в Німеччині підвищила для цивільного населення харчеві пайки, а в першій мірі пайки хліба.

При видаванні такого розпорядження англійська окупаційна влада опералася на надію, що з Америки надійдуть великі кількості збіжжя. Тимчасом приобіраний транспорт це не прийшло, чи то опізналися у зв'язку з штрафом американських моряків.

Тепер Англія стоїть перед питанням чи їй удасться вдержати рівень приобіраних пайків. Криза знайшла відгомін в дебатах на цю тему в британській Палаті Громад. Лорд Беверідж, обговорюючи цю проблему, як найбільш пекучу, вказав на факт, що теперішні умовини життя в англійській зоні Німеччини нестерпні. „Зовсім певно — сказав лорд — треба перешкодити Німеччині в можливості викликання нової війни, але не можна допустити, щоб із-за того німецький народ жив у крайній нужді.“ В Англії поважно побовються, що ситуація, яка зараз існує в Німеччині, може викликати поважні політичні заворушення, і ці побовання довели до рішення британського уряду, не обміржувати рівня харчевого приділу. Щоб такий вдержати аж до приходу американської залогови, вислано 20000 тонн збіжжя. Загально припускається, що в цей спосіб удасться зарядити ляхові. Англія має все більше клопотів і мимно до старатся всіх так чи інакше вдовільняти, на своїй дорозі зустрічає більше й більше ворогів. Одні діють з укриття, інші знову явно.

І так не пройшов це тиждень від бомбового атентату на британську амбасаду в Римі, а

спричинники самі згодосидіся.

Жидівська терористична організація „Іргун звай Левмі“ видала комунікат, в якому говориться, що атентат на британську амбасаду в Римі є її ділом і що тим „виступом“ жидівський військовий фронт“ розпочав свою діяльність поза межами Палестини. Відділи жидівської організації своїм нападом мали за ціль заманифестувати спротив діям британської амбасаді, яка мала б бути центром протижидівських інтриг.

Дальше в комунікаті організація звертається до італійського народу з проханням про зрозуміння, й до італійського уряду — про вибачення за неприємність. Цікаво було б знати, чи жиди діють на власну руку, чи за намовами других, яким дкраз звелить на цьому.

Тоб кийти Європу в вир заворушення-терором... А мистцем від викликування таких без сумніву, є

С о в і т и

що оце недавно вчорного святкували 29 річницю жовтневої революції. Святкували річницю дня, який приніс із собою кривавий терор, нужду мільйонів людей, масове винищення цілих поколінь, веденє „мудром“ партією в „найгеніяльним“ батьком.

Як дороку, так і тепер, напередодні „славної“ річниці зібралася Найвища Рада, щоб похвалитися своїми здобутками. Першим, який промовляв, був секретар ЦК партії Жданов, а не, як сподівалися, Сталін.

У своїй промові Жданов вказав на труднощі, з якими приходиться боротися державі в період повомної відбудови.

В другій частині своєї промови, що торкалася закордонної політики Соціалістичного Союзу, Жданов усяжу виму в неуспіхах зіпхнув на інші держави, а в першу міру Америку й Англію, а при тому пригадав зібраним спротив, з яким зустрілися більшовицькі дипломати на мировій конференції.

Незлим і нетихим словом згадав червоний секретар і за „палія війни“ — Черчіля.

Вершком досягнень демократизму Жданов назвав держави Чехії, Польщі, Чехословаччини й інших держав європейського континенту, де стоїть під соціалістичним впливом.

Він запевнив зібраних, що Соціалістичний Союз у своїй боротьбі не стоїть сам, а має піддержку мільйонів мас закордоном.

Цілий час Жданов говорив про демократію, однак не втерпів і в кінцевих словах заявив, що війни все дещо вершиться цілковитим перемогом комунізму.

Без сумніву, того роду заява не припадає до влободі червоним дипломатам, а може й самому „батькові“, і хто знає, чи за овою щирістю секретар партії саідуючі роковини не буде святкувати, як ворог народу, десь на Сибірі.

Не раз ми мали змогу переконатися, що хитрий „русскій мужиком“ що інше думає, а що інше робить. От і, наприклад зараз. Усвідн, де тільки можливо, соціалістичні представники на ціле горло кричать, що хочуть миру, що бажають об'єднати Німеччину і т.п. Коли приглянемось випадкам не доглянемо потвердженя доброї волі.

Пропаганда своєю, а що інше покажуть

д і л а .

За повідомленнями пресоких агенцій, більшовики від довного часу розмонтовують технічні апаратування берлінської радіостанції, а рівнобіжно з тим приступили до розобрання й вилучу величавих машинних фабрик Манефельда в Ляйпцігу. Крім того, вивозять до себе ряд інших фабричних установ. І все це робиться в рамках „репараційних відшкодувань“. Але, здається, причина тут інакша. Совіти говорять про мир, але чи не думають вони про щось інше?

Зовсім певно, стан, який існує за раз, не може залишитися надалі.

Практика показала, що диктатура не доводить до нічого доброго і, здавалося б, в повомному світі не мало б бути місця для диктаторів. Але, мимно того, диктатура, як державний лад, живе й розвивається собі далі. Взірчі такого сягодні можемо оглядати в інших державах, як ССРР й

Е с д а н і я .

За останніми вістками з Нірнейського півострова, між еспанським армією і ге. Франком зарисовується неперорукуння. Як тепер довідуються в еспанській армії, на зарядження ген. Франко, вої підстаршини й старшини, до генералів включно, у зв'язку з тяжкою харчевою ситуацією, одержували додаткові приділи харчу. Відтак лишки харчу, зайві військовикам, поьявлялися на чорному ринку. Щоб запобігти такому, ген. Франко підписав декрет, яким зносить додаткові приділи для армії.

Як знаємо, Франко оператся виключно на армію й на ній найбільше йому залежить.

І тут сталося щось дивне: дикта-

гор, побривсь, щоб меддомоглення, яке зродилося з цього привою в армії, не набрало поважних форм декрету не проголосив. Тим самим додатки існують далі, а харчева ситуація в Еспанії в нічому не покращалася.

Погане діється у державі Франка і коли цьому не будуть протидіяти, може бути не гірше, і то не тільки для Еспанії, але й для Європи.

ГОЛОСИ ПРЕСИ

Українські єпископи під судом.

В перших днях березня ц.р. опубліковано в Києві, столиці УРСР, акт обвинувачення, зредагований міністерством внутрішніх справ, проти католицьких єпископів Галичини або Західної України.

Обвинувачення слідує змісту: „З уваги на зрадницьку діяльність і співпрацю в користь німецьких окупантів, арештовано органом безпеки: Йосипа Сліпого — митрополита греко-католицької церкви, Чернецького, Будку, Хомишина, Лятинського — єпископів греко-католицької церкви.“

Під час арештування знайдено при виді згаданих осіб документи, які вказують на злочинну співпрацю з німецькими окупантами, особливо в Гестапо та з кримінальними і слідчими органами німців. Під час пройденого ексциту арештовані признаюють до своїх вини супроти СРСР-а. Арештовані в час злуки західних провінцій з УРСР розвивали, згідно з наказами слідчих органів німецької влади, ворожу пропаганду проти совітів, заохочували священство і вірних греко-католицької церкви до боротьби проти соціалістичного режиму.

Після окупації націстами України, єпископи: Сліпий, Будка, Чернецький, Хомишин, Лятинський виконували зарядження німецьких властей.

У слідстві обвинуваченні признались, що використовували своє авторитетне становище в греко-католицькій церкві, помагали активні німецьким окупантам при виокілі українського населення на примусові роботи, адробували грабіжні та варварські поступки німців. З цим наміром єпископи Сліпий, Будка, Чернецький, Хомишин, Лятинський, починаючи з липня 1941 р., згідно з наказами Гестапо постійно закликали у своїх проповідях і настоярських листах священство і вірних до помічі німецьким властям у формуванні місцевих влад, до активної участі в адровизації німецького війська й одобривали боротьбу німецьких завоювників проти червоної армії.

Ворожа діяльність обвинувачених особливо виявлялася в їхній співпраці при формуванні Дивізії СС-Галичина для поборвання партизанського руху та червоної армії. З даних документів та зізнань обвинувачених, між ними тек із зізнання Сліпого, слідує, що в квітні 1943 р. вони прийшли до згоди з встановленим німцями губернатором Галичини — др. Вехтером у справі заоновання спеціального комітету для формування СС-Дивізії Галичина, до якого, як член, був покликаний представник греко-католицької церкви.

У висліді такої зрадницької співпраці з німцями, обвинувачені Сліпий, Будка, Чернецький і інші видавали інструкції воім греко-католицьким священникам і тим брали активну участь при формуванні СС-Дивізії Галичина, до якої вислано 11 священників, як капеланів.

Злочинна діяльність обвинувачених в користь німецько-фашистських окупантів була стверджена на основі численних зізнань свідків та даних документів. Справа єпископів Сліпого, Будки, Лятинського, Хомишина, Чернецького, обвинувачених у злочинах проти параграфів: 54 - 1 - а, 54 - 11 карного кодексу УРСР, переїшла свою фазу слідства і тепер є поставлена перед суд військевого трибуналу.

Запитаний один редактор інформаційної служби єпископії церкви у справі т.зв. „акту обвинувачення“, дав слідуєчі висновок:

„З обвинувачених єпископів лише один, якому могли б бути приписані факти 1941 р., упривав особного однов дієспецієм, і це був пресоказаний Грегорій Хомишин, єпископ Станіславова. Пресс.“

Литвинський був лише його помічником і генеральним вікарієм.

Пресосянені Іван Сліпий, Никита Будка були підпорядковані бл.п.митрополита Шептицькому, помершому 1. листопада 1944 року. Пресосяні Микола Чернецький, апостольський візитатор для католиків грецького обряду в Польщі поза українськими властями, одержав від німців заборону жити на території його юрисдикції і був змушений скоротитися до Львова, де власними руками заробляв на прожиток.

Є знанням теж, що митрополит Шептицький не лише не потурав німецьким окупантам, але навіть його сліджено, неспокійно днями й ночами, переслідувано його особисто та його співробітників. Найбільш його співробітниками були арештовані. В таких умовах є неможливим і рішуче виключенням, що три списки, які находилися з митрополитом у Львові, в цьому часі мали співпрацювати з німецькими СС. Натомість відомо є дуже добре, що два сини священника-аппостата Гавриїла Костельника брали участь в боротьбі проти москалів в рядах СС. Але, не звачаючи на те, совітські власті виборили його, щоб поставити на чолі сепаратистичного руху від Риму.

Далі, територія українських дієцезій Галичини була окупована 1939 р. без якогонебудь завішення зброї з польським урядом, і відтак безпосередньо в ваких самих умовах була окупована німецькими військами. Тому зовсім незрозуміло, на яких правних основах може базуватися обвинувачення проти п'ятиох українських єпископів у "зрадницькій, колабораціоністичній, ворожій, злочинній" діяльності проти батьківщини. Веручи правно, батьківщина для обвинувачених була Польща 1939 р., тим часом, однак, різниця у відношенні до Костельника показує зовсім ясно, що причиною до арештування, а може вже й засуду, українських греко-католицьких єпископів є лише це, що вони не згодні були підпорядкуватися Москві, або відмовилися від відступництва. І так серед мук допитів і слідства зформулювано акт обвинувачення. Якщо розглядати справу пресосяненого Будки, треба ствердити, що він мав канадійське громадянство, й тому повинен, згідно з умовою в Ялті, бути переданий британським властям, а опісля бути суджений відносною канадійською владою.

Вкінці треба зазначити, що прізвище Сліпий є писане згідно з московським правописом Слєпой. З цієї філологічної подробиці можна висувати, що на чолі народного міністерства УРСР не стоїть українець, але москаль. Правдоподібно, правдивий українець ніколи не погодився б на підписання такого акту обвинувачення проти греко-католицьких єпископів Західної України, знаючи, що католицька ієрархія Галичини могла задержати під австрійським доміноном українську мову й культуру, тоді коли в царсько-московській імперії було абсолютно заборонено щонебудь друкувати по-українськи.

/"Осерваторе Романо", 15.10.46./

Росія чекає на американську позичку.

Чи між Великою Британією й ЗДПА - з однієї сторони й Совітським Союзом - з другої існує дійсно триакий мир? Чи узгіднені поняття демократії між протилежними бльоками? Коли так, то чим же пояснити розбіжності в думках про майбутнє народів, колізії в інтересах, які, без сумніву, ведуть до третьої світової війни?..

Ось такі питання непокоїть сучасний, післявоєнний, але ж все ще безмирний світ, однак керівні круги народів, як і самі народи.

Гітлер виступив проти ССРСР, в переконанні, що Москва й Вашингтон - це два ворожі світи, й до хвилини, коли з'єднання большевицьких військ появилися на передмістях Берліна, він вірив, що співпраця альянтів тільки тимчасова, числячи на розвал такої. Але й сьогодні в Німеччині слідий погляд, що ось то прийде хвилиня, й покотяться танки в сторону Одрі, почнуть діяти апарати, які обкидають атомовими бомбами Кремль. І тоді вони, німці, в одностроїх "какі" візьмуть знову за зброю та визволять свої землі від большевиків... Відомим є

також, що Черчіль й Рузвельт мали враження, що не зможуть досягнути до Сталіним згоди відносно полос впливів. Державні мужі англосаського світу в своїх недавніх промовах доволі досадно висловлювалися про ССРСР та його політику. "Мимо" це все, по совітській стороні, ані в пресоєвих офіціозах, ані в промовах політиків, не можна було почути злого слова про Вашингтон чи Лондон. І всі три великодержави дійшли до переконання, що справа миру є справою загального стремління та що співпраця трійки не тільки це можлива, але й необхідна. Навіть совітське одобрення застерезеного ставлення до слова до трактату для Італії було супроводжене виявом готовости рівно співдіяти в праці для міжнародної перебудови.

Щоб знайти бажане виправдання таких явищ, треба вглянутися в позакулісову гру між державами.

В Парижі сьогодні переконані, що велика частина дипломатичної гри була скерована в тому напрямку, щоб Францію перетворити в посереддого між Заходом і Сходом. У висліді того прем'єр Відомості з конференції вже в час перших засідань і з'явився знову дойно перед її закінченням.

Але й є ще одне виправдання: ССРСР від довгого часу намагався отримати від ЗДПА позичку на виконання п'ятирічного плану. Як досі, Білий Дім йде назустріч совітським бажанням, але ж в заміну за повне їх здійснення вимагає зміни совітської політики в Європі й Азії, настосує на скасування цензури преси, на вільний доступ чужинців до ССРСР і совітської полоси впливів, на зрушення "залізної заслонки".

На тлі таких розгрівок легко теж з'ясувати епізод з Воллесом. Дволичність постави й промов Молотова, заяви Сталіна вірно зображують хисткий розвиток американсько-совітських переговорів у справі позички.

В цей спосіб співпраця між аліанцями, а разом з тим майбутнє Європи, з усіма проблемами, в загальному узагальненні від кількох мільярдів доларів, які, до речі, не стоять у ніякому зв'язку з Атлантицькою Картою. /"Оджі"-ч./

Росія не любить соціалістів.

На світі існують в істиності три окремі світи: англійський, совітський і американський, які змагаються з собою. Та найбільше напруження можна завважити між росіянами й англійцями, Головною причиною напруження є географічне положення, а крім цього, факт, що в Європі запанували побіч себе соціалізм і комунізм.

Американські спостерегачі заявляють, що соціалісти й комуністи за добре знаються, щоб собі довіряти. Сучасна англійська політика немало здивувала цих, що очікували від англійського лейбористського уряду уступок в користь Росії. Англійські партії в заграничній політиці й національних інтересах йдуть усі тією самою дорогою, й англійський соціалізм не є прихильником комунізму.

Та погляньмо на другу сторону. Після совітських виборів, Молотов заявив, що "в Росії нема авантюристичних груп, які бажать війни, як це діється серед керівних кругів інших країн, де в порозумінні з імперіалістами поширюється небезпечні голоси про третю війну." Каганович пригадав совітському народові: "мусимо пам'ятати про те, що наша країна далі оточена капіталістами," а Калінін: "реакційна жайка французьких соціалістів допомагає французьким імперіалістам знову зайняти їх старі становища. Розуміється, ця вся робота проходить під владником соціалізму й демократії, і то не тільки в Франції, але також у багатьох інших країнах, яких уряди чванливо називають себе приятелями народу."

Причин нарікань совітських головарів слід дошукуватися в тому, що совітські маси пізнали рівень життя Заходу й бажать підняти до нього рівень свого життя вдовча. Совітські провідники намагався вмовити в своїх підлеглих, що ось то країна соціалізму загрожена від капіталістів, а тим самим пояснити, чому не приходить давно заповіджене покращання буття.

Правдоподібно, москалі зрозуміли,

що їх експанзивні тенденції наближують до себе Англію й Америку, насторожують цілий світ. В оточуванні большевики добають також співучасть колишніх старих приятелів з II-го інтернаціоналу, соціалістів, бо більшевиків не диво. Соціалісти розуміють, що большевиків - це третій вияв не тільки соціалізму, але також російського імперіалізму. Першим було московське князівство, другим імперія Петра Великого. В догідну хвилину російський нарсд зреалізував не тільки свою стару месіаністичну ідею Москви, як третього Риму, але також ідею III-го інтернаціоналу, що не є виключно інтернаціоналом, але й російською національною ідеєю, відтінком російського месіанізму. Тому соціалісти заходу держаться твердо другого інтернаціоналу й бояться, що коли будуть належати до третього, то тим самим зможуть підняти під вплив російського народу та поспирати його месіаністичні стремління.

Комуністи твердо стоять на становищі, що партії II-го інтернаціоналу є партіями миру, а не революції, та що без розбиття тих "дрібно-буржуазних" партій, що ошукують народ, називаючи себе партіями "революційними", "соціалістичними", розбивають єдність робітничої класи, перемога пролетарської революції неможлива. Хоч соціалісти мають також червоний прапор, називають комуністів товаришами і деколи бажать злитися з ними, комуністи не тільки російські, виказують незначні симпатії для соціалістів, не лише англійських, але для всіх. /"Оджі" -/

"Біологічна війна."

На процесі в Нюрнбергу виказалось, що німці підготували біологічну війну.

Що було причиною, що в 1925 р. міжнародна конференція в Женеві викинула таку поза межі дозволеного?..

Вживання бактерій, як зброї, ставили деякий час під знак запити, сумнівалися, чи така можлива. Але таємні досвіди, пороблені в Америці й інших державах, здається доказують, що примінення такої зброї можливе й може мати великі, навіть дуже великі успіхи в шриміненні.

Можуть бути два типи бактерійної агресії: ширинення епідемії й боротьба швидкодіючими смертними бактеріями, супроводжена повітряним бомбардуванням. І так, коли б спалахнула третя світова війна, про яку так широко від деякого часу говорять, людство опинилося б у великій небезпечі, позбавлене якогонебудь рятунку, помічі.

Вже німці в час війни працювали над тим, щоб зреалізувати план створення нової гармати, де могла електрична струя, при допомозі соленоїди, викидала б стріляна.

Побіч цієї "електро-соняшної гармати", є ще й інша німецька видумка, зброя, що може тиском вбити людину в промені 54 метрів і зранити - на 300 метрів.

З другої сторони й ЗДПА не оставалися позаду в винахідливості в тому напрямку. І так американська бомба "Азон" що важить 500 кілограмів, може бути керована в леті при допомозі радіа, як бомба "Рок" - при допомозі телевізії, чи "Деліко", що її притягає теплота об'єкту. "Бат" - автоматична бомба, заряджена 250 кг. вибухового матеріалу, у своєму леті керується сама, при допомозі радару.

І багато інших зброй, одна від одної краших, аж до примінення космічного проміння, ультрачервоного й ультратрафіолетового, включно - всі вони говорять про те, що людська думка піде ще далеко в тому напрямку. Не виключена, отже, й війна бактеріями... /"Оджі"/

Добрий приклад.

Як повідомлено про це окремим комунікатором, проводи ЦЕСУС - у і ЦесУС - у що існували досі паралельно, беручи під увагу цілість інтересів українського студентства, порозумілися та вирішили створити Координаційну Комісію, яка приготувить скликання всестудентського з'їзду. Комунікатор підписали голови обидвох студентських провідів - К. Білинський та др. П. Мельник. Подяки це до всієї громадянства, висловлено причинна українському студентству за справу громадського поставу. /"Час" - ч. 40/54/.

Чорні дні українців у ЧСР.

Погодившись на прилучення Карпатської України до СРСР, чеська влада зобов'язалася ще й видати всіх українців, що живуть на території ЧСР. Це переважно робітники, що проживають тут ще з-перед 1939 року. Є між ними чимало сиріт, що їх перед війною вислав сюди з Карпатської України Червоний Хрест. Інтелігенція в більшості прибули по окупації Карпатської України мадярами в березні 1939 р. Приблизне число українців у ЧСР такої категорії подають кругло на 30 000.

Усіх цих українців чеська влада не визнає своїми громадянами і змушує виїжджати до СРСР, хоча законно ні в кого громадянства не відібрано. Поліція забирає їх насильно і під ескортом відправляє до збірних таборів "руських громадян". Звідтіля советські урядовці направляють їх в СРСР як елемент, "нежеланий" повертатися на родину. Доля цих нещасних людей що попадають із таким "новим білетом" у СРСР, добре відома.

Слід зазначити при тому, що в 1945 році празька влада розсидала в Карпатську Україну своїх агентів, щоб підмоляли українців голосувати за приналежність до ЧСР. Сьогодні ця промова в чеській владі насильно викидає не лише втікачів, але і, проти всякого права, українців, що проживають тут десять-двадцять років і набули прав громадянства.

Доля українців у Югославії.

З української американської преси довідуємося про жахливу долю українців у Югославії.

З приходом до влади Тіта з наказу НКВД виварештувано дуже багато українців. З арештованих у квітні, травні і червні 1945 року преса називає 19 призвищ.

З цього списку розстріляно або повешено чотири, засуджено всім. Про інших пропав слід. Є згоди, що хворих і немічних зліквідували, а решту вивезли. Арештованих було багато більше, але

про них немає докладніших вісток.

Тепер знову доходить вістки, що сербські повстанці, четники, вирізують українців, як чужонаціональний елемент. В окрузі Пришвор /голове Дубрава, Де-в ятина/ вони вирізали понад 60 родин. Українці, рятуючи життя, масово тікають до більших міст. Понад 1500 українців з Боснії та Словенії, щоб положити кінець тим безвиглядним умовам життя, в розпучі внесли прохання до советського посольства в Білгороді про переселення їх до СРСР.

/" Українське Слово" - ч.15./

Всеобіймаючий самостійницький рух в Україні.

В останніх днях американська преса видає знову багато уваги внутрішньо-політичному положенню в Советському Союзі, при чому на одне з перших місць большевицьких трудностей видвигається активне поширення і скріплення українського самостійницького руху на всіх українських територіях.

Гандон Е.Баддвін, відомий знавець військових справ, аналізуючи в "Нью Йорк Таймсі" внутрішнє положення в Советському Союзі у зв'язку з саботажими та останньою чисткою, яку з наказу Сталіна переводить МВД /Міністерство Внутрішніх Дел, наслідник НКВД/, стверджує, що "українці є неспокійні, навіяні тим самим українським націоналістичним, або сепаратистичним духом, який від генералів оживлює цей терен".

Що діється в Бухенвальді?

Советські власті у Ваймарі відмовили американським кореспондентам дозволу відвідати колишній найжорстокіший нацистичний концентраційний табор в Бухенвальді, подаючи за причину, що там зараз знаходяться "військові споруди червоної армії".

В Німеччині кружляють вперті поговори, що концентраційний табор в Бухенвальді большевики використовують для тих самих цілей, як його використовували

ли нацисти.

нова зброя, страшніша від атомової бомби.

З трьох сторін появилися натяки на те, що в ЗДПА винайшли нову зброю, тисяча разів сильнішу від атомової бомби.

Б.секретар торгівлі Воллес натякнув у листі до през. Трумана на існування радіоактивного трійливого газу. Редактор наукового журналу д-р. Дж. Вендт сказав у радієвій промові з Вашингтону про незвичайну отрую, таку сильну, що одна її унція може вбити все населення ЗДПА й Канади.

Врешті, американський генерал Вайт шеф армійського хемічного корпусу, признав, що його експерти винайшли зброю, якій не було нічого рівного в дотепершій війні. Одна унція таємної речовини може вбити 180 000 000 людей, саме стільки, скільки населення начислює держава. Отруя має невинний вид скріпталізованого токсиліну. Генерал відмовився говорити про тактичне і стратегічне вживання такої зброї.

Цікаве, що американці виявили цей винахід саме в час великих трудностей на мировій конференції і в Організації Об'єднаних Держав.

/" Українські Вісти" - ч.39./

О Г О Л О Ш Е Н Н І

СТУДЕНТИ ! УВАГА !
В середу, 20.11.46., в доміви Студентської Громади буде прочитаний реферат п.проф.В.Д., п.н.
" У К Р А І Н С Ь К І Й П О Р Е В О Л Ю Ц І Й Н И Й Т Е А Т Р "Початок у годині 19,00.
Присутність членів обов'язкова.
Гостям раді.

Управа СГ.

З ЖИТТЯ В ТАБОРІ

- Лист з Табору Полонених Інвалідів -

В суботу, 9.11.1946 р., наш Табор Воєнно-Пошкоджених відвідала мистецька група Українського Табору Полонених ч.1.

Одна година їх виступу на нашій скромній сцені була, напевно, годиною забуття про всі лиха, які нам заподіяла на все життя остання війна. Ми, бувши воляки, всяких національностей /українці, хорвати, білорусини, росляни, поляки, німці/, що були присутні на цьому концерті, з щирою вдячністю нашим друзям з Першого Табору за це, що вони дали нам впродовж цієї години стільки розради в нашому невеселому бутті.

Хор "А", під батуюю вславленого вже своїми виступами диригента п.Пасіки, своїми мистецько-веденими піснями навіяв на нас спомини наших рідних земель, які знаходяться тепер дочасно під "опікою великого батька", а до яких з тієї причини нам вертатися не можливо.

Виступ групи бандуристів веселим мотивом пісень викликав на наших устах усмішку розради та війну надії, що ми, тепер покравджені долею, доживемо ще слави, яка існувала за козацьких часів в Україні, коли то вперше появилися мандрівні бандуристи.

Танцюристи вміло виконаними танцями пригадали нам наш рідні сцени, на яких нам доводилось нераз і не двічі побачити подібні виступи.

Конферансе - п.Паньків своїм добре введеним харківським заповіданням викликавав широкі сміх серед слухачів.

Публіка, що зертв наповнила не зовсім вибагливу залу, виявила повне зрозуміння концерту й винагородила концертучих частими й гучними оплесками.

Ми ще раз складаємо мистецькій групі Першого Табору сердечну подяку за гостинний виступ у нас, як теж заявляємо своє бажання побачити в нас більше виступів, які дали б нам хоч крихітку розради на далекій чужині.

-присутній-

Авторський вечір молодого драматурга.

Дев'ять з черги сходин Літературно-Мистецького Клубу відбулися 11.11.1946 р. в доміви Студентської Бібліотеки. З уваги на погану дощову погоду, кількість присутніх членів була невелика. Темою сходин було відчитання й об-

говорення драматичного твору на три дії під наголовком "Ліси, гори говорять" п.Чужененка.

Після, що чі в піднаголовку автор присвятив погубо-му командирові УПА-Яструбові, змалював переживання борців цієї Армії, її оточення та її ворогів.

Дискусія виказала, що п.еса є переважана подія-ми, а немає в ній поступового росту дії до кульмінаційної точки. Типи замало насвітлені, а тим самим замало театральні, замало характеристичні, а в зв'язку з тим акторові було б тяжко їх відтворити. В змалюванні жінки є забагато побутовщини, а свід за тим-замало героїки. Треба було більш вміло пов'язати життя особисте з життям громадським. Забагато патріотичних гасел, що їх глядач не повинен вичувати в словах, але побачити в учинках дієвих осіб.

П.проф.В.Д. дав авторові ряд особливих добрих вказівок і напрямків. Він звернув увагу на вдалі деталі в творі, як нпр., звернення большевицького командира до портрету Сталіна і звернення дівчини - українки до цього ж самого портрету. П. хор.Рихтицький радий краще насвітлити особовий конфлікт, а п.пор.Попівський опрацювати цей твір, як п.су ситуаційну. Дискусію закрив голова Клубу - п.В.Форись вітаючи молодого початуючого драматурга й називаючи цей його перший твір "штучним навозом", на якому автор буде розвивати свою дальшу творчість.

Крім вище згаданих, в дискусії брали участь пп.Гоцький, Шкавритко, Білик, Француженко, Титаренко, Тимків.

Слід ще згадати, що прелегент у час читання якогонебудь твору повинен уважати на це, що його кожне слово мусить бути чути для всіх членів аудиторії, і тому треба читати голосно та виразно, а не затикати собі уст олівцем, чи чимнебудь іншим. Прелегент не сам на залі й не читав для себе, але для аудиторії. Дискусія побажана теж більше жива, а не штівна, мов урядова.

До.-Т.

О Г О Л О Ш Е Н Н І

Управа Літературно-Мистецького Клубу повідомляє членів і зацікавлених, що в понеділок, 18.11.46 р. год.19,00, відбудуться чергові сходин Клубу.

В програмі критичний розгляд спомину Л.Рихтицького "Місяць фронту", друшованого на сторінках "Життя в таборі" /чч.120 - 144./

Місце сходин - Студентська Домівка, барак ч.9. У випадку непередбачених перешкод - Студентська Бібліотека.

Приміщення ogrіване!

Управа Л.М.К.